

Protokoll fört vid enskild föredragning

Utbildnings- och kulturavdelningen
Kulturbyrån, U3

Beslutande
Vice lantråd
Annika Hambrudd

Föredragande
Specialsakkunnig
Anneli Sundkvist

Justerat
Omedelbart

Nr 43

Tillstånd för arkeologisk undersökning av fast fornlämning Ge 16.9 i Östergeta, Geta
ÅLR 2024/2513
111 U3

Beslut

FM Jan Fast har inkommit med anhållan om tillstånd att genomföra fortsatt arkeologisk undersökning av fast fornlämning Ge 16.9 i Östergeta by, Geta kommun.

Beslut

Ålands landskapsregering beslöt att bevilja FM Jan Fast tillstånd för att utföra en arkeologisk undersökning av fast fornlämning Ge 16.9 i Östergeta by, Geta kommun.

Tillståndet beviljas på följande villkor:

1. Den som beviljats tillstånd ska genomföra undersökningen i enlighet med ansökan, den fastslagna undersökningsplanen och villkoren som ställs i detta beslut. Väsentliga ändringar i undersökningsplanen måste godkännas av Kulturbyrån.
2. Undersökningens ansvariga ledare är FM Jan Fast.
3. Tillståndet för den arkeologiska fältundersökningen gäller den yta och den omfattningen som framgår av till undersökningsplanen bifogad till anhållan.
4. Den som beviljats undersökningstillstånd ska utreda eventuella tillståndsförfaranden från andra myndigheter och ansvarar även för eventuella avtal med fastighetsägaren. Tidpunkt för arkeologiska undersökningar ska i god tid meddelas till fastighetsägaren.
5. Undersökningen ska planeras och utföras så att den inte orsakar fastighetsägaren eller någon annan sådan skada, som berättigar dessa parter till ersättning från Ålands landskapsregering. Ifall detta inte är möjligt, måste landskapsregeringen meddelas om ett skriftligt avtal mellan den som beviljats undersökningstillstånd

och den part som berörs. I ett sådant avtal måste det framgå att parten som lider eventuell skada inte skall söka ersättning från landskapsregeringen. Ifall ett sådant avtal inte har tecknats eller Ålands landskapsregering av annan orsak kan ses som ersättningsskyldig, är landskapsregeringen berättigad att kräva kostnaderna som uppstår från den som beviljats undersökningstillstånd.

6. Samtliga fynd av forntida karaktär som påträffas i samband med undersökningen ska tillvaratas, katalogiseras och lämnas över till Ålands landskapsregering, Ålands museum, enligt accessionsnummer och anvisningar som Ålands museum tillhandahåller.
7. Om det i undersökningen framkommer oväntade fynd eller avvikande arkeologiska anläggningar med särskilda skydds-, förvarings- eller konserveringsbehov ska den som beviljats undersökningstillstånd omedelbart kontakta Kulturbedriften, som beslutar om fortsatta åtgärder.
8. Eventuella lösa fornföremål som mottagits eller på andra sätt tillvaratagits i samband med undersökningen men som inte kan sättas i samband med den, skall utan dröjsmål tillställas landskapsregeringen, tillsammans med information om dess fyndplats och fyndomständigheter.
9. Efter fältarbetet ska den undersökta ytan fyllas igen och platsen återställas.
10. Den som beviljats undersökningstillstånd ska leverera en undersökningsrapport till Ålands landskapsregering. Undertecknad undersökningsrapport med kartbilagor och kompletta fynd-, foto-, ritnings- och andra förteckningar ska vara Kulturbedriften tillhanda senast 31.12.2025. Rapporten arkiveras hos Ålands museum och behandlas enligt offentlighetslag (2021:79) för Åland. Den som beviljats tillstånd för undersökningen har publiceringsrätt till undersökningens vetenskapliga resultat inom ramen för den föreliggande forsknings- och publiceringsplanen.

Rapporten ska innehålla följande bilagor: en fotolista där de med rapporten överlämnade digitala fotografierna finns listade, en fyndlista där de i projektet katalogiserade fynden finns listade samt kopior på kartor och ritningar.

Med rapporten skall även GIS-data inlämnas till landskapsregeringen enligt följande: area- fil för undersökningsområdet till sin helhet, samt för de ytor som har undersökts genom markgrepp (grävda ytor), samt de delar av fornlämningar som rubbats om de inte sammanfaller med föregående. Data ska överlämnas som Shape-filer i EUREF FIN TM35FIN/N2000-koordinatsystem. Dessa data ligger till grund för upprätthållande av fornminnesregister och övriga kartbaserade register vid Ålands landskapsregering.

11. Den som beviljats undersökningstillstånd ansvarar för rätt behandling, rensning, katalogisering, förpackning och numrering av fyndmaterialet samt att på överenskommet sätt behandla och genomföra naturvetenskapliga analyser av

provmaterialiet. Fyndmaterialiet och andra tillvaratagna material skall under undersökningens gång förvaras så att utomstående personer okontrollerat inte kan få tillgång till materialet och så att lokalerna inte skadar materialet.

12. Den som beviljats undersökningstillstånd ansvarar för föremålens konservering.
13. Undersökningen följer Museiverkets kvalitetsanvisningar och principer för god vetenskaplig praxis. Allmänt omfattar landskapsregeringen de riktlinjer för arkeologiska rapporter som följer Museiverkets kvalitetsanvisningar om arkeologisk rapportering (kapitel 6.4), till den del de är ändamålsenliga och applicerbara på åländsk lagstiftning.
<https://www.museovirasto.fi/sv/kulturmiljo/arkeologiskt-kulturarv/undersokning-av-det-arkeologiska-kulturarvet/kvalitetsanvisningar-for-arkeologiska-faltarbeten>
14. Ålands landskapsregering ska meddelas skriftligen senast en vecka före påbörjad undersökning om förändrad tidpunkt eller om undersökningarna ställs in.

Motivering

Sökanden har 10.4 2024 anhållit om tillstånd för att utföra arkeologisk undersökning av delar av fast fornlämning Ge 16.9, ett boplatlager från stenåldern. Undersökningen genomförs i samarbete med Ålands medborgarinstitut (MEDIS) och Nordiskt Amatörarkeologiskt Utgrävningsläger (NAU) som en fältkurs i arkeologi för fjärde året i rad. Utgrävningens syfte är att delaktiggöra och öka intresset för historia och arkeologi bland allmänheten på Åland. Utgrävningens målsättning är att i ett led av en mångårig forskningsprocess noggrannare klargöra boplatens omfattning och inre struktur. Resultaten av undersökningen ingår som en del i FM Janne Soisalos doktorsavhandling vid Helsingfors universitet om stenålderns slutsleden i SV Finland.

Undersökningsprojektet består av en arkeologisk utgrävning under perioden 21.7–2.8. 2024 och en påföljande efterarbetsfas med avrapportering och fyndbearbetning som sker av Fast och Soisalo i Helsingfors. Fältkursen finansieras av Medborgarinstitutet på Åland, kulturfonden för Sverige och Finland, Olof M. Janssons stiftelse och Ålands kulturstiftelse + egen forskningsfinansiering

Fältundersökningens arbetsgrupp består av ansvarig utgrävningsledare Jan Fast (FM, Helsingfors universitet), vice utgrävningsledare Janne Soisalo (FM, Helsingfors universitet), tre forskningsassistenter varav två osteoarkeolger samt vid behov kartograf Marjo Karppanen. Därtill kommer kursdeltagarna i den fullbokade kursen vid medborgarinstitutet.

Landskapsregeringen konstaterar att platsen till den planerade undersökningen berör en fast fornlämning, boplatlämning Ge 16.9, som är fredad från alla ingrepp enligt 1 § i landskapslagen (1965:9) om fornminnen. Enligt 10 § 1 mom. i fornminneslagen kan landskapsregeringen, på villkor som den bestämmer, meddela tillstånd åt annan att undersöka en fornlämning.

Landskapsregeringen bedömer utifrån resultaten av undersökningarna år 2021–2023 samt med beaktande aktuell anhållan, att sökanden uppfyllt de villkor landskapsregeringen ställer för arkeologisk undersökningsverksamhet. Landskapsregeringen bedömer med stöd av 10 § i fornminneslagen att tillstånd för en arkeologisk undersökning kan beviljas.

Tillämpade lagrum

10 och 21 §§ Landskapslag (1965:9) om fornminnen

Offentlighetslag (2021:79) för Åland

6 § Landskapslagen (1993: 27) om grunderna för avgifter till landskapet

Övrigt

Sedan den 1.12 2022 har landskapsregeringen infört en avgift för ansökan om tillstånd att undersöka fast fornlämning enligt Landskapsregeringens beslut ÅLR 2022/5885.

Vetenskapliga undersökningar och därmed ifrågavarande undersökning undantas avgiften.

Ändringssökande

Besvärсанvisning till beslutet bifogas.
